

У2

П27

УФ

ПЕТРО
ПЕРЕБИЙНІС

Троно
Свогню

ПЕТРО
ПЕРЕБИЙНІС

*Проно
/вогню*

Поезії

КИЇВ
ВИДАВНИЦТВО ЦК ЛКСМУ «МОЛОДЬ»
1977

Ліричний герой нової книги Петра Перебийноса прагне досягнути чудодійні можливості людського розуму і серця, титанічну силу людських рук.

З любов'ю малює автор портрети людей праці, мистецтва — представників різних поколінь, натхнених зодчих нового життя.

70403—092
П М228(04)—77 73—77

ЗЕМНА ПАЛІТРА

**Не врятують ні зміст, ані форма,
як погасне твій дух бойовий.
Не шукай для душі уніформи,
світ у серце сповна перелий.**

**Глянь:
хитаються віти на вітрі,
струменіє дощу водограй.
Зріють фарби земної палітри —
щонайкращу із них вибирай!**

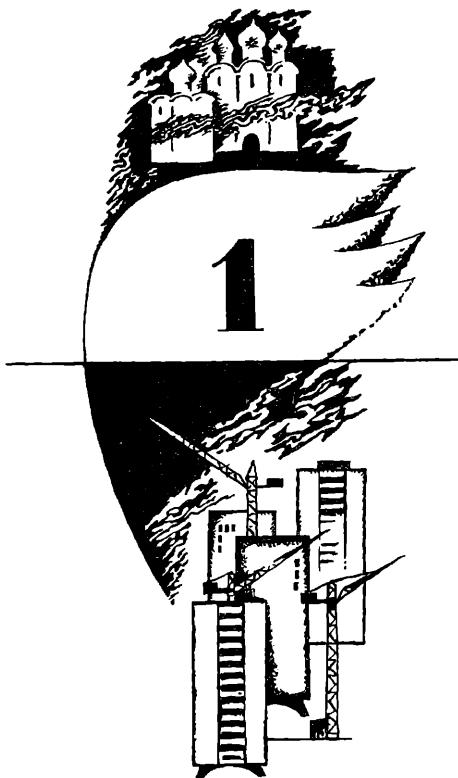
**Хай болять тебе сни кольорові,
не ховай почуттів на колись.
Перед фарбою кольору крові
у низькому поклоні схились.**

**Перед фарбою кольору неба
зупинись на дорозі крутій.
Тільки чорної фарби не треба,
не помиряться світло і тінь.**

**Тільки сіра палітра не личить,
потребує межі — золота.**

Глянь:

**веселка проста і велична
сонцebarвно із хмар вироста.**

ЯК ЗВОДЯТЬСЯ МІСТА

**Із попелу росли колись міста,
сідлали русла рік, жадали неба...
Міста у всі епохи неспроста
народжувались
тільки там,
де треба.**

**Історія вписала у віки
осмислений і точний вибір місця.
За помахом всевладної руки
кладуть фундамент слів:
«Тут буде місто!»**

**І там,
де люто дибилась пурга,
де гризли землю суховії дикі, —
куток намету першого ляга
кутом наріжним
першого будинку.**

**А древній град
асфальтами гуде,
колише думи пращурів на чатах.**

**Який же дух підказував їм,
де
для вічності міста передбачати!**

**Фундаментом гранітним ліг навік
звитяжний геній зодчих безіменних.
Несуть вони
над плином гордих рік
міста високі
на своїх раменах.**

КВИТОК НА ПЛАНЕТУ ЗЕМЛЯ

**Може світ залюбки
їх догнать, перегнати:
на морях — кораблі,
в небесах — літаки.
Та пливуть і летять
молоді аргонавти
крізь двадцятий наш вік —
у минулі віки.**

**То на яхті крихкій,
то на кулі водневій
аргонавти пливуть,
аргонавти летять.
Легко трапити їм
навіть смерті у невід,
та живе ще девіз:
двічі не помирять!**

**Що їх справді веде
крізь віки і простори!
Є ж прудкі кораблі,
є швидкі літаки...
Рветься пломінь турбін,
стогнуть важко мотори.**

Просто, звично усе...

Продаються квитки!

Є тверезі думки,

розрахунки і плани...

Із насиджених місць

що ж бо їх підійма!

Поспішають у світ

молоді Магеллани,

їх шмагає вода,

їх ковтає п'ятьма.

У корзину з лози —

при космічній кабіні,

на папірус ламкий —

при сучасній броні...

І гойдає міраж

пошматовані тіні

тих, що світом несли

тільки м'язи міцні.

Та не змила вода

слід хисткого ковчега,

не розвіявся дух

аргонавтів небес.

Борозна поколінь

у віках нескінченна —

її шлях проляга

крізь сучасний прогрес.

**Світає.
Спить дружина.
Спить дочка...
Мені ж не спиться.
У вікно прочинене
дмухнув
червневий чистий вітерець,
ледь-ледь торкнув
листок календаря:
дві чорні цифри —
двадцять друге червня...
Спить солодко дружина.
Спить дочка.
А я
встаю.
У ліжечку м'якому
заворушився і зітхнув
синок.
Світає...**

ОДА ЧЕРВНЮ

**Червень, червень —
місяць долі,
місяць ангела мого...
По стежинах, на роздоллі
ти водив мене, малого.**

**В небо чисте і високе
ти зринав зеленоброво,
ніжив ти вишневі соки
і спливав живою кров'ю.**

**Під чоботями чужими
в хмарах пороху і диму
ти квітчав мої стежини
зорепадами густими.**

**Ти пройшов суворі класи,
червню, ангеле мій добрий.
Ти не ласий на прикраси,
позолочені оздоби.**

**Твоє слово не злиняло,
твоя пісня не зміліла.
Грає жайвір над ланами,
закипає гречка біла.**

**Хай осудять як годиться
нас ровесники учені:
загублюсь я наодинці
у твоїх дібровах, червню.**

**Під зеленою габою
пригадається багато...
Будем, червню, із тобою
іменини святкувати.**

Стара пожовкла фотокартка
на стіні.
Все важче спогадом торкати
давні дні.
Між фотокарткою і мною
стигне час.
Прозорий час росте стіною
на очах.
Наповни келих, любий друже,
пий до дна!
Нехай чатує нас байдужа
сивина.
Хай осінь віку в очі карі
погляда —
висить над нами фотокартка
молода.
Ті давні дні... Це жовте фото...
Ця стіна...
Вібрує зморшка біля рота
кам'яна.
Все важче спогадом торкати
давні дні.
Сміється в вічі фотокартка
на стіні.

КОЛИ Я ХМЕЛЕМ ПОВІТРЯ ВПИВАЮСЬ...

...Подивися на мене з земної глибини —
землероб, ткач, мовчазний пастух.
Я прийшов говорити через ваш мерт-
вий рот.

П а б л о Н е р у д а

**Задоволений життям,
я щойно сміявся,
радів, як дитина.
Та пронизав мене смертельний холод.
Саме тепер,
коли я хмелем повітря впиваюсь,
десь на землі
вбивають
невинну жертву.**

**Жертву невинну
ховають.**

**Саме тепер,
коли я задумався
над змістом життя,
підлого вбивцю
наздогнала
куля розплати.**

**Підлого вбивцю
ховають.**

**Жертву і вбивцю,
вбивцю і жертву —
в одну землю
{іншої немає} —
ховають,
ховають,
ховають...**

**Жертву і вбивцю,
вбивцю і жертву.**

**Саме тепер,
коли я хмелем повітря впиваюсь, —
хияються тужно
червоні знамена...**

**Брата
по той бік земної кулі
стріла свинцева куля,
що призначалась,
можливо,
для мене.**

**В землю ховають
незнаного брата.**

**Вбивцю пронизує
куля розплати.**

**Вбивцю
земля
не приймає.**

**Спинились довгі дні в зеніті року.
Вишнево сяє червень за вікном.
Пульсує час.
Ущільнюються строки.
Стукає рівно точний метроном.**

**Прислухайся.
Ще в хащах бродить літо,
ще ніжні стебла колос нагина.
Та щось немов здригнулось у зеніті
і холодом війнула далина.**

**Гуде блакить, веселкою підперта,
нуртуються вітри у вишині.
В холодний простір котиться планета,
мотаючи на вісь
короткі дні.**

**Прислухайся.
Гігантським веретеном
довкола тебе
всесвіт кружеля.
На вигнутих терезах рівнодення
звисають важко
серце і земля.**

ОСІННЄ ПОЛЕ

**Розтуманились ген виднокола
у серпанку погідного дня.
На просторах осіннього поля
скиба скибу уже доганя.**

**Над запиленим
тракторним станом,
що вітрам підставляє лице,
у тремтячий ефір
проростає
телещогли гнучке деревце.**

**У згасанні гарячого року
стигне сонце на грудях землі.
І вдихають повітря глибоко
ніздрюваті легені ріллі.**

ПЕРЕВАЛ

Рік іде.

**На шляхи і стежинки
він ступає услід за людьми.
І цокочуть ритмічні сніжинки
на дзвінкім циферблаті зими.**

**Паралелей напружені рейки
струменіють над лоном земним.**

Рік іде.

**І планета старенька
поспішає у тиші за ним.**

**Синє марево сніжної ночі
огортає думки й почуття.
Серце звихрене швидше стукоче
на стрімкім перевалі життя.**

Рік іде.

**Рік не знає спочинку.
Сяють зорі на хвойнім крилі.
І цокочуть ритмічні сніжинки
на дзвінкім циферблаті землі.**

ЛИНВА

**Вершина скирти шелестлива
росла, куріла, мов димар.
Гуртом чіплялись ми
за ливу
і щемно линули до хмар.**

**Вітри солому ворушили,
сталева лива аж гула
і на розгойдану вершину,
на сьоме небо нас несла.**

**Під нами зяяло провалля,
пливла пунктирами стерня.
В очах дитячих вирувала
зелено-жовта карта дня.**

**Широкий простір перед нами
бринів пшеничними крильми.
Десь там,
за дальніми ланами,
в містах,
багрянчились дими.**

**Живе в мені холодний страх за сина,
інстинктом предків стигне кров терпка.
Цей лід важкий до смерті я нестиму...
Вже краще б народилася дочка.**

**Росте дочка, смаглява і кирпата.
Вона не хоче гратись у війну,
вона не вміє в бійці закипати,
сторчма пірнати в чорну глибину.**

**Їй сниться ніжна і вродлива мати.
Цвіте дочка рум'янцем на щоці,
народжена, щоб ляльку обіймати,
а не лічити шрами і синці.**

**Боюсь я лиш за сина,
за нащадка.
В думках про нього серце завмира.
Синівська доля грізна і нещадна,
і гра в війну —
не випадкова гра.**

**Живе в мені холодний страх за сина,
та всоте я гукатиму-таки:**

**— Не вчись ховатись за широку спину,
в бою міцні потрібні кулаки!**

**Не відступай в затаєному двобої,
кров предків хай у серці закипа.
Нехай не торжествують над тобою,
мій сину,
зрада честі і ганьба.**

**Гукну ласкавій донечці-лілеї:
— Рости, цвіти,
щоб мирний день синів! —
Гукну я всім жінкам землі моєї:
— Народжуйте,
народжуйте синів!**

СЕКУНДАНТИ

**Летить крізь нас болючий, гострий час
націленою кулею Дантеса.**

**А десь
у тінь ховається
Данзас,
не маючи до слави інтересу.**

**Бо слава — тлінь...
На смертний одр несуть
коханця муз, оплаканого друга...
Вставай, Данзасе!
Йде найвищий суд,
який не зважить на сльозу і тугу.**

**А що він міг, Данзас!
Дуель — не гра.
Ціна життя — її зловісне мито.
Та все ж
важке сумління, мов гора,
і крові друга
з совісті не змити.**

**Не кожному судилось бути бійцем
і страх перед бар'єром відкидати.**

**Навіщо це —
у білий сніг лицем,
як можна жити
в ролі секунданта...**

**Навіщо йти під кулю напролом,
як можна бути
свідком на дуелі...
Немов корону, смуток над чолом
несуть арбітри — хлопці розвеселі.**

**І що та слава!
Слава — лиш ковток,
лише краплина із потоку часу.
...Розсудливо ховається в куток
невидима,
забута
тінь Данзаса.**

ЛЮБОВ МАЙСТРА

Вклоніться, люди, майстрові старому,
володареві слова й ремесла!
Крізь біль і радість, роздуми і втому
любов його безсмертна проросла.

Любов майстрів не зна кінця і краю —
не рветься ні на мить гаряча нить.
Любов зі смертю майстра
не вмирає,
вона у серці учня пломенить.

Спішать майстри...
Допоки бачать очі,
допоки руки працею горять,
допоки серце магмою клекоче, —
спішать майстри
любити
і навчати.

Мінливий світ наш у своїй основі.
Було, гойдався він на трьох китах,
було, тримався лиш на чеснім слові.
А взагалі —
стоїть він
на майстрах.

**На їхніх чесних, болісних талантах,
на чолах,
що звелися догори...
І якщо є на світі ще Атланти,
то це вони, без сумніву, —
майстри.**

**Все важче їм,
натовленим до краю,
вантаж добра вселюдського нести.
В серцях поволі магма догорає,
і тисне світ
на згорблені хребти.**

**Слова живуть,
і ремесло живуче,
та в мозку сумнів голкою застряг:
чи не впаде,
чи витримає учень,
чи ремесло нестиме не за страх...**

**О, цей святий, незгасний жар любові,
що майстрові освітлює чоло!
Цей вічний страх
забрати із собою
в могилу
заповітне ремесло...**

**Спішать майстри.
Над ними світ звисає,
для них
земні хвилини замалі.
Не треба їм
ні почестей, ні слави,
а треба
лиш любові на землі.**

**Струмує над орбіти, космодроми
любов, що між серцями проросла.
Вклоніться, люди,
майстрові старому,
який дарує
спрагу ремесла.**

ПШЕНИЦЯ

**Знов на стежку повен колос
хилиться все нижче.
Уклонюсь тобі я в пояс,
матінко-пшенице.**

**Під половою-лускою
на твоєму полі
шелестіли колискову
зерна смаглочолі.**

**І дзвеніла ти стодзвонно
диво-колосками.
Град шмагав тебе з розгону,
зливи полоскали.**

**Ворон каркав над тобою,
вдови голосили,
та втішала нас до болю
кожна колосина.**

**Ти шумиш, моя пшенице,
на широкім полі,
ти звисаєш у світлиці
колосками долі.**

**Як навіки я спочину, —
з грудкою землиці
киньте, люди, хоч зернину
рідної пшениці.**

**Хай троянди не тривожать
вічної оселі.
Хай заграє над травною
колос мій веселий.**

ЛІСОВА КАЗКА

Обпалена траншея
чорніє у траві.
Хитаються над нею
дзвіночки лісові.

Осколки лиховісні
занурились у мох...
Із сином на узліссі
присіли ми удвох.

Гніздо своє колише
моторна мурава.
Струмить волога тиша,
хмеліє голова.

Розпліскується глухо
у дзвонику блакить.
Приклав хлопчина вухо,
прислухався:
дзвенить...

Удвох із ним
про різне
здумалися ми.
Махали хмари грізно
багряними крильми.

Зозулько, зозулько, скільки мені років
жити?

З фольклору

Їй весна молода
щастя-радість кувала.
Їй зозуля кувала,
зозуля кувала.

Захлиналась вона
од свинцевого шквалу.
А зозуля кувала,
зозуля кувала.

Удовою вона
довгий вік вікувала.
Та зозуля кувала,
зозуля кувала.

В узголів'ї трава
вже росу проливала.
А зозуля кувала,
зозуля кувала...

ПАМ'ЯТЬ

Між брів уперта зморшка залягла,
зіниці крешуть радість і досаду.
Над кручею тривожного чола
іскрять думок високі зорепади.

Дзвенять людської пам'яті мости.
Стрясають серце радощі і втрати.
Так легко племін пам'яті нести
і так нестерпно важко забувати...

Я пам'яттю людською дорожу,
беру на спомин скибку короваю.
Я скарб добра у серці бережу,
за пазухою камінь не ховаю.

МАЛЮК СПИНАЄТЬСЯ НА НОГИ

**Малюк спинається на ноги,
між трав незграбно присіда.
Тривожно дивиться на нього
вродлива мати молода.**

**— Тобі ще рано, хлопче...
Повзай!.. —
щебече мати про своє.
Йому ж обридла
зручна поза.
Малюк підводиться,
встає.**

**У травах мліє дух нектару,
звисає хмара з висоти.
Малюк
спинається до хмари.
Йому не хочеться повзти.**

Малюк спинається на ноги...

КЛАСИ

**Цікаво грати у квадрати!
Асфальт на сонечку розгас.
Дівча стрибає по асфальту
із класу в клас,
із класу в клас.**

**Несуть важкі свої портфелі
дівчатка й хлопчики бігцем.
Студенти збуджені, веселі
спішать зеленим путівцем.**

**Цікаво грати в білі класи,
тут кожен крок — навчальний рік.
На порох крейда розтовклася...
Дівча радіє: скік та скік.**

**Цвінуть рожево ніжні банти,
злітають кіски раз у раз.
Дівча стрибає по асфальту
із класу в клас,
із класу в клас.**

ТАЄМНИЦЯ ДИТЯЧИХ ОЧЕЙ

**Дитячі очі нелукаві,
зіниць наївна чистота...
Очей маленьких не лякає
моя доросла суєта.**

**Зіниці лагідні дитячі
спинили погляд на мені.
І я неначе вперше бачу
себе у чистій глибині.**

**Неначе стрілись очі долі
мені
в життєвій течії...
Я опускаю мимоволі
повіки стомлені свої.**

СИНИЦЯ В ЖМЕНІ

Треба ж так незручно поселитись:
синичата випали з гнізда...
Ми тримали в жменях по синиці,
а в серця нам стукала біда.

А над нами
їхня мати билась,
тріпотіла впертими крильми.
Їй хотілось вірити у милість,
що живе між добрими людьми.

Вполювала дзьобиком чимало —
принесла цілого черв'яка.
Як вона благала, вимагала,
як боліла їй рука людська!

Ми пташат пустили у травицю,
жовторотих, немічних таких...
І шугнула каменем синиця,
пригорнулась крилами до них.

Як вона пташаток годувала
(жовтим цвітом дзьобики цвіли),
як вона благала,

**як благала,
щоб ми далі, далі одійшли...**

**А довкіл ревли вітри скажені,
а довкіл хиталася земля.
Ну, навіщо нам
синиця в жмені!
Краще мати
в небі журавля.**

РОДОВІД ЗЕРНА

**На дні правічної могили
знайшли історики
зерно.**

**Воно
не вмерло, не зогнило,
в землі поховане давно.**

**На грудях пращура
віками
зерно жадало прорости.
Та все міцніш його стискали
епох пресовані пласти.**

**Вмирили зорі в круговерті,
горіло небо світове.
Зерно ж лежало
коло смерті —
тверде,
незрушне,
та живе.**

**Мінялись ери, покоління,
лиш не мінялося воно —**

**неопалиме і нетлінне,
пшеничне визріле зерно.**

**Дарма уява ерудита
зерно прадавнє розтина.
Його б у землю посадити
біля сучасного зерна.**

СТАЛЕВІ ВІТРЯКИ

**Приречено, незвично і непросто
вмирають
тихохідні літаки.
Знесилено чіпляються за простір
пропелерів охриплі вітряки.**

**Обтяжені турботами земними,
скриплять машини стертими крильми,
і зверхньо розростаються над ними
індустрії розвихрені дими.**

**Над ними
важко стогне стратосфера,
турбінами гуркоче вишина.
На синьому небесному папері
клубочуться стріблясті письмена.**

**Це важко —
мати крила і померти.
Останній лет.
Остання висота.
Останній розворот.
Останні метри.
Останній оберт гострого гвинта.**

**Згортають крила
у земному крені
старенькі тихохідні літаки.
Гарячий синій струмінь автогену
порожні рами крає на шматки.**

**Тавровані зубчастими дірками,
смутиють плексигласові лоби.
Пропелери
звисають вітряками
на обрії космічної доби.**

СПОВІДЬ ОНУКА

**Про вас не розказав я ще нікому,
та ви не нарікаєте на те.
На цвинтарі зеленому сільському
ви поруч непорушно лежите.
Над вами віти трепетні почесно
акація колюча розгорта.
Пройшли життя ви праведно і чесно,
у щедрий ґрунт посіяли жита.
На ваші злидні чорно зазіхали
з-за рогу ненажерні глитаї.
Добра зазнали на віку ви мало,
та не схиляли голови свої.
Добрідень вам, дідусю і бабусю,
хай пухом буде рідна вам земля!
Простіть мені,
на мить лише забувся,
як пахне в узголів'ї вам рілля...
Простіть...
Шепоче рута під рукою,
нуртує цвіт акації між віт.
І правнук ваш
ракету іграшкову
над вашим сном
націлює в зеніт.**

ПРОЛОГ ДНЯ

**Поверта земля уже до світла.
Неосяжний час бере своє —
і зникають сутінки досвітні,
білий день на обрії встає.
Не потрібні тони і півтони
для його погідного лица.
День тече,
привабний, неповторний,
у зіниці наші і серця.
День тече
на доли і на води,
на шляхи безсонної землі.
Що віщує він людському роду,
що несе на срібному крилі!
Десь Венера, зірка світанкова,
над землею ніжно зацвіта.
Марс червоний крапелькою крові
падає в зарошені жита.
Розсуває небокраї сірі
невмирущий світанковий цвіт.
Час тріскоче сторожко в ефірі...
Білий день
тече
у білий світ.**

**Тануть зорі вранішні поволі.
День і ніч зійшлися на межі.
Мерехтять на світлім видноколі
досвітком розбуджені стрижі.**

**Сонце ще ховається за гранню
обрію.
Та ось настала мить,
і проміння райдужно заграло,
іскрами сипнуло у блакить.**

**Глибше, глибше в небо неозоре
проникають промені рясні,
і стрижі осяяні,
мов зорі,
блимають
у чистій вишині.**

Сяйнула у небесному огромі
і миттю згасла
блискавка крива.
Настала тиша.
Але враз од грому
здригнулася зволожена трава.

Гримить!
Над вами хмари чорна круча
хребет зубчастий важко підійма.
Та ви не бійтесь!
Це лиш тінь гримуча,
це лиш відлуння...
Блискавки нема.

Сичить у хмарі лютий змії розряду,
щоб вибухнути полум'ям за мить...

Коли ударить блискавка насправді,
то тінь її
уже
не прогримить.

**Веселка —
лук.
Літак —
стріла.
Зігнувся
пружний лук природи.
І в небо
стрімко проросла
стріла
із рук
людського роду.**

**Бронзовіють реглани
в синім сонмі льодів.
Ще живуть Магеллани
на землі молодій.**

**Не страшні їм
ні бурі,
ні підступність мілин,
ні пощерблені мури
гострозубих крижин.**

**Тільки б ранок багряний
вів у звихрений день,
тільки б вітер таранив
горді кручі грудей.**

**Тільки б десь над водою,
у блакитній імлі
піднялась
невідома
біла смужка землі.**

**У стихії похмурій,
між гримучих широт,**

**люто кидають бурі
судна з борту на борт.**

**Зігрівають реглани
в грудях дух молодий.**

**Ще живуть Магеллани
під вітрилами див.**

**Бронегруді фрегати
крають кригу лиху.
Білих плям
ще багато
на звияжнім шляху.**

ГРОНО ВОГНЮ

Ох і спека...

Спочив би ти, хлопче!

Навіть сонце тебе не змага.

У правиці твердій палахкоче

іскрометна

блакитна дуга.

По гарячій брезентовій робі

град сталевий нещадно січе.

Видно, хлопче, міцного ти роду —

од вогню не ховаєш очей.

Тільки хмуриш обпалені брови,

усміхаєшся літньому дню...

На крислатому дереві будови

розростається

гроно вогню.

ЛЕГЕНДА

**Чорний кашкет із кокардою
(мамин дарунок йому).
Крейсером тато командує,
не приїжджає тому.**

**Тато в далекому плаванні,
в білій каюті живе...
Жаль, не придумало гавані
рідне село степове.**

**Крейсер військовий, броньований
краяв би гавань сільську.
Тато стояв би схвильований
на бойовому містку.**

**Вийшов і син би на палубу
під голосисту сурму.
Хлопці сусідські не спали би,
заздрячи гірко йому.**

**От би із татом у плавання
нишком од мами втекти!
Глянути б тільки на гавані,
на таємничі порти!**

**Хай вже скоріше вертається
тато хоча б на таксі...
Крейсер темніє від давності.
Бродить хлопчак по росі.**

**Хлопці його вже докльовують,
заздрість їх, видно, трясє:
— Де ж твій татусь татуйований!
Мамин синок ти, і все...**

**— Мамин, а чий же ти...
правильно... —
стверджує мама й сама.
З того далекого плавання
тата нема і нема.**

ОДВАГА

**Ви кажете, що плавали у морі!
Та ні!
Ви душу власну берегли.
Шипіли рівні хвилі у покорі,
піском скрипіли поруч береги.**

**Я теж гадав,
що море знаю добре.
Не раз рукою гладив синій вал.
Пірнав на дно осяяне хоробро.
І лиш далеко
сам не запливав.**

**Та раз човном я (трапилась нагода)
на простір вплив,
подолавши страх.
Нелагідною видалась погода —
ревло
відкрите море
на вітрах.**

**І все ж мені вертати не кортіло.
Позаду мріла гавань мовчазна.**

**Вогнем одваги наливалось тіло.
І я
пустився вутлого човна.**

**І я пірнув,
пірнув у чорні хвилі.
Над прірвою холодною повис.
Шугали низько чайки білокрилі
і злякано позиркували вниз.**

**Шугали низько чайки, знявши галас
над ревом штормової крутії.
І я збагнув,
що море починалось
там,
де кінчались
сумніви мої.**

Молодим — своя програма,
а старим вона — своя...
Хай двобій життя прогало —
крушить кригу течія!

Хай серця вже на прицілі,
сум хапає за живе —
все минуще!
До весілля
золотого
заживе...

Скільки там іще зосталось!
Час розмірений сплива...
Та не віряться у старість,
хоч диміє голова.

Бо старим —
така програма:
кожен день бере своє...
Треба думати про ранок,
коли вечір настає.

СПОГАД СТАРОГО ГВАРДІЙЦЯ

Стискаю шнур гармати у руці...

Закон війни.

Горять земля і небо.

...А друг

десь там,

у смертному кільці,

дає нам ціль

з поправкою

на себе.

Із пекла друг

по рації хрипить

у лементі противника гортаннім:

— Давай, браток! Не падаєм з копит...

Вогонь на нас!

Вогонь по гадах... Так їм!

Донині спогад цей

не відболів.

Лягали точно в ціль важкі фугаси...

Закон війни,

страшний закон боїв!

З гармати б'єш вогнем

у серце власне.

**Ні, ми не легковажили життям —
у пекло йшли, коли була потреба.
Дивились ми у вічі всім смертям
з останньою поправкою
на себе.**

МІЖНАРОДНА ПОВІТРЯНА ТРАСА

**Гуде тонка дюралева стіна,
вібриє на космічному морозі.
Крилом літак нечутно розтина
кошлаті хмари на своїй дорозі.**

**Лягає лайнер наш у вишині
на вивірену трасу закордонну.
Внизу поля....
Неначе уві сні,
лечу я
обіч батьківського дому.**

**Петляє до широкого Дністра
тонесенькою жилкою Мурашка.
В ярах земна розчахнута кора
камінням білим сяє, мов ромашка.**

**Суворий командире,
ти зверни
на градус лиш від точного маршруту.
Хитни крилом холодним з вишини
над хатою в серпанку м'яти-рути.**

**Штурвал на градус серця нахили —
хай грім турбін над хатою пролине,
хай мати
крізь небесний шар імлі
на мить відчує
теплий подих сина.**

Хай нам чужих планет не чути —
земля ж під нами, а не десь.
Вона сама — найбільше чудо
над сім усіх своїх чудес.

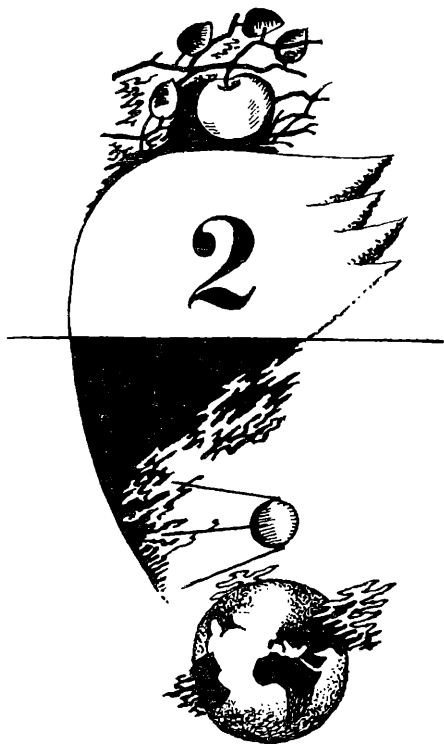
Чарує погляди ревниві
торочка обрію туга.
Ти йдеш неначе по рівнині,
але ж насправді це —
дуга.

І зір ковзає по дотичній,
на точці кулі зависа.
Бринить на обрії-дротині
земна розхмарена краса.

Земля простори розпростерла —
літак рівняє свій політ,
але
на тракті стратосфери
дугою гнеться
білий слід.

**І море —
рівна плівка штилю,
та дим гіганта корабля
зникає в далечі остиглій...**

**Це справжнє чудо.
Це — земля.**

**Хвороби на землі бувають різні.
І поки не зотлів ще корінь зла, —
пронизує серця
і душі грішні
рентгенівського променя стріла.**

**Вдивляється рентген суворий пильно,
всесильний у нещадності своїй.
Націлюється
в череп,
груди,
спину:
ану, що від людей ти затаїв!**

**Серця черстві, обтяжені боргами,
просвічуються, мов на вітражі.
Рентген невідворотно, невблаганно
окреслює
пухлини на душі.**

**Хвороби на землі бувають різні.
І спалює рентген коріння зла,
пронизує серця і душі грішні
рентгенівського променя стріла.**

РЕАНІМАЦІЯ

Красиві є слова:

реанімація...

Людьми вони придумані — слова.

Байдужий прилад пульсу не намацує...

**Але душа жива іще,
жива!**

Але душі

далеко ще до старості.

І злий хронометр хай не поспіша!

Життя і в мертве тіло

повертається,

коли жива

нескорена душа.

ВИСОТНА ХВОРОБА

Так бува:

**над чужими сльозами
і над радощами чужими
враз тяжіння земне вислизає
у людини з-під ніг,
мов крижина.**

**І в недужій уяві людини
проростають видіння примарні,
і людину пройма невситиме
поривання угору,
за хмари.**

Так буває:

**спіткає людину
небезпечна хвороба висотна,
і людина, осліплена,
лине
у захмарну,
розверсту безодню.**

**Лине вгору
над щастям,**

**над болем,
приміряючи лаври до лоба...**

**Так бува...
Не змани мене, доле,
вбережи
від такої хвороби!**

КЛОПОТИ ХІМЧИСТКИ

**День хитається, мов п'яний,
а напруга нароста:
відмивати різні плями —
річ марудна, непроста.**

**Свіжі —
чистити недовго,
ще й виконується план.**

**Та нема страшніш нічого,
ніж короста давніх плям.**

**Тут уже не до спочинку —
проступа,
хоч як верти!
І хвилюється хімчистка:
план летить під три чорти...**

**Не витримують ліміти
у щоденній крутії.**

**Легше пляму наплямити,
ніж позбутися її.**

ДЕВАЛЬВАЦІЯ РЕЧЕЙ

**Ми швидко обростаємо речами,
немов лускою стиглий ананас.
Напоєні медовими речами,
глузливо речі дивляться на нас.
Дарують різні речі не для жарту
у дні врочистих свят чи іменин.
Ми любимо служити, догоджати
усім речам — великим і малим.
Ми кожну річ на щастя бережемо,
колишемо у жмені, мов дитя.
Пливе в очах туманно і рожево
простих речей невидиме життя.
З речами розлучаючись нечасто,
ми поглядів не зводимо із них.
Своє життя ми ставимо на чати
речей незрозумілих, мовчазних.
І сохнемо від спраги на очах ми,
жадаємо речей, мов дичини.
Ми тонемо, обліплені речами,
як чорними молюсками човни.
Речам принадним віддані до згуби,
несемо їх тягар ми на душі.
Знущально шкірять вищерблені зуби
речей неоковирні фетиші.**

ОСІННЯ ФАНТАЗІЯ

Крізь озорені решета
ніч сочилась, як чорнило.
У старім саду ранета
тихо яблуко зронила.

Довго яблуко ряхтіло
над орбітою ранети —
до землі воно летіло,
мов планета до планети.

Колісниця небозводу
на світанок повернула.
...Впало яблуко холодне,
а земля і не почула.

ПОЛЮВАННЯ НА РАКІВ

**Ми вранці виходили раків ловити,
корзину від заздрих очей берегли.
На сході, туманом липким оповита,
ховала Мурашка грузькі береги.**

**Повік би не знати такої мороки!
Хрустів під ногами сухий очерет,
а раки, почувши притишені кроки,
тікали у нори хвостами вперед.**

**І клацали клешнями грізні зухвальці,
бо раків ловить — не збирати гриби...
Несли ми додому посічені пальці
і знічено раків пекли від ганьби.**

ПЕРЕКОТИПОЛЕ

**Зірване вітрами
з кореня-припону,
котиться у трави
перекотиполе.**

**Котиться поволі,
а куди —
не знає.
Поле,
поле,
поле —
без кінця і краю.**

**Полею куля синя
котиться невпинно.
У траву осінню
губить насінини.**

ЯЛИНИ І ЛОЗНЯКИ

**На гострім виступі гори
стримлять ялини світлокорі.
Шмагають їх усі вітри,
та не згинають у покорі.**

**Несуть задуму крізь роки
стрункі смолисті верховіття.
Внизу повзучі лозняки
тремтять на сірому граніті.**

**Ялинам гордим не до них.
Нещадно кручені вітрами,
на п'єдесталах кам'яних
стоять ялини
тільки прямо.**

**Достигають волоські горіхи,
щедро купані в літній воді.
Виколисує вітер горішній
нетерплячі плоди молоді.**

**Добре їм на гіллястих раменах,
та скриплять обважнілі сади, —
і сукнину мундирів зелених
розривають
ядристі плоди.**

ЛЕГЕНДА

ПРО ДЕРЕВО СМУТКУ

**Красен юний син царя Еллади
в ореолі благородних рис.
Чистим злотом ковані палати
споглядає нудно Кипарис.**

**Є у Кипариса молодого
лиш єдиний незрадливий друг —
сумовитий олень злоторогий,
що покірно горнеться до рук.**

**Щедрим сяйвом сонце поливає
незорий піднебесний дах.
...Та затіяв красень полювання
у розкішних батьківських садах.**

**Бо така в царевича розрада —
протинати стрілами серця.
Красен юний син царя Еллади
в позі невблаганного стрільця.**

**Вивірений зір у Кипариса:
лиш майнула в хащах тїнь жива —
і в траву посипалося листя,
забриніла тонко тятива.**

**Зойкнуло в саду відлуння гостре...
Кипарисе, що ти наробив!
Твій фатальний, непохибний постріл
оленя безвинного убив!**

**Ось лежить він тихо за півкроку,
кров густа парує у траві...
Царська дружба підла і жорстока,
як стріла на вбивчій тятиві.**

**Кипарисе, в образі людини —
не життя тобі...
Тож не барись!**

**...І проріс
із полум'я і диму
древом смутку
юний Кипарис.**

**Він тремтить стрілою над землею,
прагне сонця, світла і тепла.
На руках його вічнозелених
кров'ю запікається смола.**

КІМНАТА ЧЕХОВА У ЯЛТІ

Тривога.

Дощ.

Осіння Ялта.

Життя не щедре на добро.

В кімнаті —

**лиш недуга клята,
паперу аркуш і перо.**

Свіча погашена жовтіє.

Подушка липне до щоки.

Та ще вікно —

смішна затія! —

рожево

світяться шибки.

Чого там думати шкляреві —

ховає усміх борода...

Рожеві!

Що ж, нехай рожеві.

За гроші й чорні не біда.

Дощить...

На сонце небагата

осіння Ялта вже давно.

**Душі потрібно небагато —
всього лиш
сонячне вікно.**

**Нехай лукаве, ілюзорне,
не варте ницого гроша...
Цвітуть затінені вазони,
співа обманута душа.**

**Вікно оте —
рожева м'юка,
та зігрива-таки воно.
У час негоди і розпуки
рожево світиться вікно.**

**Душі потрібно небагато —
а все ж
ілюзіям не вір!
Душа горить, немов багаття.
Перо пропалює папір.**

**Дощем шумить осіння Ялта
і марить ранком уві сні...
Душі потрібно небагато —
хоч привид сонця у вікні.**

— Василю Іллічу, а дощі не змиють оті
ваші малюнки на бетоні?

— Не змиють. Графіт міцно в'їдається в
пори...

З розмови з В. І. Касіяном

І сум, і сміх —

усе не так

за лікарняним за парканом.

Ген срібним розчерком літак

гаряче небо заарканив.

Ген стогнуть нелині-дуби

(витають спогади над ними)...

Ах серце, радуйся,

люби

цей світ

і цю липневу днину!

Хвилюйся, серце, і гнівись,

видзвонюй кровію старою...

Ростуть дуби старі увись,

і грають соки під корою.

**Ще є ота, єдина мить,
ще можна плакати, радіти.
Ще можна жить,
ще можна жить,
коли в руках
шматок графіту!..**

**Звисає тиша світова
над синім закутком лікарні,
і дивна фреска ожива
на бетонованім паркані.**

**Вона зринає поміж віт,
вогнем небесним сліпить очі...
У пальцях кришиться графіт,
бетон розіскрений скрегоче.**

**Уже збираються дощі
десь над полями і садами,
і кожен штрих уже в душі
графітним пилом
осідає.**

**І кожен штрих різкий пече
холодні пальці до знемоги.
Та є ще мить...
Життя тече.
Дуби спинаються на ноги.**

**Гримить літак.
Шумлять міста.
На сонці вибух...
Липень.
Літо.**

**Летюча фреска розцвіта
на тлі двадцятого століття.**

*** * ***

**Не стій, тополе, край дороги,
схилися долу
з висоти.
Знамена листя молодого
над прахом тужно опусти.**

**Чоло у сивій заметілі
напружив
смертний чоловік.
Неначе ріки скрижанілі,
штрихи спинилися навк.**

**Тремтить міраж дереворита
на вістрі гострого різця...
Імлою таїни повите
чоло безмовного митця.**

КОПІЮВАЛЬНИКИ

**Грунтують білі валики
тканину день і ніч.
Корплять копіювальники,
струсивши втому з пліч.**

**Тут фарби кілограмами
відважують під звіт.
Мазками геніальними
збагачується світ.**

**Тут кожна риска ціниться
на золото, на гріш.
В шедеври очі ціляться:
зуміємо не гірш...**

**Від гордості і дивнощів
хмеліє голова —
то ж був шедевр один лише,
а стало зразу два.**

**І як тут не докопуйся,
як не перегинай, —
не розрізниш,
де копія,
а де оригінал.**

**Корплять майстри, стараються,
женуть художній вал,
аж пензлики стираються:
давай, не відставай!**

**Кипить художній промисел.
Тут марно не мудруй,
тут пензель в руки проситься —
дивися
і малюй...**

**Спливають дивні дивнощі.
Вже місто спить давно...**

**Сидять майстри
і дивляться
на чисте полотно.**

**В місячному полиску
спів тече гортанно.
Семиструнним голосом
журиться гітара.**

**У магнітних лініях
співу неземного
серце випромінює
радість і тривогу.**

**Чую мову муз,
яку
смерті не збороти.**

**Думаю
про музику,
про її щедроти.**

СМЕРТЬ КОМПОЗИТОРА

**Чорніли скрипки траурні, плескати.
У тиші кожен думав про своє.
— Прохання у фіналі не плескати... —
нараз оголосив конферансьє.**

**Раптова смерть...
Відомий композитор...
Хитнули зал напружені слова.
Слова...
Старий маестро сльози витер —
і вибухла симфонія жива.**

**Симфонія протяжно гуркотіла,
пронизувала вражені серця.**

**А десь лежало
випростане тіло,
холодне тіло
мертвого творця.**

**Симфонія,
близька усім і звична,
несла у зал озонові дощі.
Душі її не вбила смерть фізична...**

Та плакали невітшні слухачі.

**Зринала
над афіші і плакати,
над грім овацій —
музика жива.
Раптова смерть...
— Прохання не плескати... —
ридав маестро — сива голова.**

**Стрясала зал симфонія прощання.
Та ось
вулканом одгримів фінал, —
і звівся зал.
Хвилиною мовчання
плескав творцеві непорушний зал.**

Хай пристрасть мучить вас нещадно
і нишком зманює в сильце.
Спішіть лишити для нащадків
своє усміхнене лице.

Магічне око об'єктива
стріляє коротко —
і ось
при світлі дня
вершиться диво
консервування різних поз.

Тож не баріться, поспішайте
на поклик звабної жаги!
Вдягайте привид свій
у шати
глибокодумної нудьги.

Усе залежить від уміння
меткого фотомастака.
Сідайте зручно у кабінку
мальованого літака.

**В запасі є картонні мавпи,
фанерна копія коня.
Мерщій, охочі!
Майстер квапить.
Жагуча пристрасть підганя.**

**Коханці пози,
поспішайте,
ставайте
в профіль
і анфас.
Найкраща поза — то не жарти,
ловіть негайно кожен шанс...**

**Проворний майстер не пристане —
мастак він тішити серця.
Можливо, цілить він востаннє
у привид вашого лиця.**

СЛЬОЗА РЕЖИСЕРА

**Монтаж — це мука,
це вогонь і плавка.
Горою стрічка тліє, мов зола.
Дивився стрічку режисер
і плакав,
схилившись край монтажного стола.**

**Він плакав.
А чого —
незрозуміло...
Чи задум не вдавався до кінця,
а чи шнуром бікфордовим диміла
нешадна невдоволеність митця.**

**Чи, може,
став звичайним глядачем він
у гнівному своєму забутті,
і на очах
при світлі кумачевім
сяйнули дві сльозини золоті.**

**Він плакав.
А чого сльоза пролита, —
можливо, й сам не відав до пуття.**

**Він чорну стрічку рвав несамовито,
неначе стрічку власного життя.**

**Ще йде монтаж.
Робити присуд рано!
Вогненні шви проектор розпростер.**

**Ридав герой картини
на екрані,
і плакав
за екраном
режисер.**

**Загадка для нас — таємниче життя лицедія.
Ховає завіса мінливу подобу лица.
Несе лицедій крізь думки і примарні надії
обличчя і маску у вицвілих тернах вінця.**

**Обличчя і маска. Без них йому жити не можна.
Без точної маски втрачає обличчя в ціні.
Коли, як обличчя, кривляється маска порожня,
тоді, наче маска, обличчя висить на стіні.**

**Живе лицедій поміж нами і легко, і важко,
для нього нема ні законів, ні правил, ні меж.
Де справжнє обличчя, а де лиш усміхнена маска, —
ніяк не вгадаєш, ніяк до кінця не збагнеш.**

**Тремтить лицедій. Білий чуб неблаганно рідіє.
Подвійне життя розсуває завісу тісну.
Спливає у безвість туманне лице лицедія,
а маска притерта зловісно сплива на стіну.**

**Де ти, друже мій єдиний!
Розминулись ми в житті.
За туманами ідилій
важко стеляться путі.**

**Я для тебе, друже честі,
все найкраще приборіг.
Жду тебе на перехресті
непроторених доріг.**

**Хай ведуть тебе до мене
не слова, не злоба дня,
не обов'язки сімейні,
не посади і звання.**

**Хай веде тебе потреба
друга, наче ручая.
Просто знай,
що є у тебе
я, людина,
тільки я.**

**Просто знай,
що є ці очі,**

**є правдиві ці уста...
Я лукавити не хочу:
дружби істина — проста.**

**Дружби істина зухвало
всі умовності лама.
В мене друзів є чимало,
в мене друга ще нема.**

Володимирові Забаштанському

**Кажеш: «Бачу», — і жмуряться очі незрячі,
і проходить видінь нескінченний парад.
Знаєш, пишуть серйозні газети,
неначе
є в проєктах учених такий апарат...**

**Але то лиш проєкти...
До суті далеко:
може, рік, може, десять, а може, і вік.
Ти чекай.
Хоч насправді чекати нелегко,
як пропалює сонце склепіння повік.**

**Та тобі не чекається.
Серце у щемі
опромінює нерви могого лица...
Не барилися б тільки
чоласті учені,
задум свій поскоріш довели до кінця!**

**Ти чекай!
Ти живи на землі скільки треба:
може, сто, може, більше затемнених літ.
Хай на грані життя, —
та побачити б небо
і воскреслого птаха забутий політ.**

**Кажеш просто, буденно і впевнено: «Бачу!»
Крізь осяяне серце проміння тече.
Вірю:
бачиш,
хоча навіть пальці незрячі
не стискають навпомацки дружнє плече.**

**Власні очі ладен би тобі я віддати...
А як чесно сказати,
то неправда це.
Ні!
Все віддав би тобі,
наче рідному брату,
але ніч без кінця непосильна мені.**

**Я у сяєві днів
надивився на небо —
зрима сонце
жбурляє проміння рої.
Власні очі ладен я віддати для тебе,
та потрібні тобі
очі
тільки твої.**

**Бо не звик ти дивитись чужими очима...
Дні незримого сонця
шикуються вряд.
Не ховаєшся ти за словами гучними
і не ждеш,
поки винайдуть
той апарат.**

КАЛИНІВСЬКІ СВИСТУНИ

**Світанок на калиноньку
із пагорба струменів.
Ходили ми в Калинівку
послухати свистунів.**

**На ярмарку мостилися,
куди лише не ступни,
і фарбами світилися
калинівські свистуни.**

**У тітоньки сварливої
гніздилися на руці.
І гронились калиною
полив'яні гребінці.**

**Ні щиглики, ні півники —
породою не вдались.
На глинянім на пір'ячку
іскрилася небовись.**

**А щиглик над листатою
калиною витинав.
Хотілося літати їм,
калинівським свистунам.**

**Полинути могли б вони,
бо тісно їм на руці.
Та крилечка — полив'яні
і глиняні гребінці...**

**І дзьобали калиноньку
засмучені свистуни.
Калинова Калинівко,
калинові давні сні!..**

ЧЕРВОНІ ВІТРИЛА

Студентам Вінницького педінституту
імені М. Островського — членам літ-
студії «Червоні вітрила»

**Друзі чоласті, веселі,
кличе нас Муза у путь.
Наших пісень каравели
курсом одваги пливуть.**

**Хоч молоді ми, та ранні,
не позичати нам сил.
Вітром відточені грані
наших червоних вітрил.**

**Ми з роботящого роду,
світить нам зоряний час.
На невідомі широти
кличе Поезія нас.**

**Сині простори відкрила
щедра подільська земля.
Наші червоні вітрила
видно в путі звіддаля.**

У вичовганих посторонках
лошак окрилений погруз.

Із давніх міфів косооко
у крила цілється Прокруст.

Холоне кров моя шалена,
згасає дума над чолом.

Нечутно горнеться до мене
липкий, улесливий шаблон.

Не з першим словом,
не одразу
про себе знати він дає.

Шаблон поволі, мов зараза,
в єство в'їдається моє.

І не втечеш уже від нього,
не заховаєшся ніде.

На рівну,
вкочену дорогу
слизький шаблон
мене веде.

В його солодкому полоні
я упокорено бреду.

І топить видиво шаблону
мене
в шаблонному меду.

**Облітає цвіт вишневий
у траву, у талі води,
над бентежною душею
кружеляє в хороводі.**

**Я ловлю пелюстки білі,
за весною поспішаю,
у вишневій заметілі
білий смуток полишаю.**

**Вигріває сад зелений
сподівання і надії,
над вологою землею
білим цвітом лебедіє.**

**Над бентежною душею,
над прожитими літами —
облітає цвіт вишневий,
облітає, облітає.**

КУТ СЕРЦЯ

**Є кут тупий.
Довічна кара
не випуска його із пут.
У тил
від перпендикуляра
постійно хилиться цей кут.**

**Є кут прямий,
що від основи
уперто пнеться догори.
Куди схитнеться він раптово —
сказати важко
до пори.**

**І є ще кут,
який не знає
ні компромісів, ні покут.
Є кут,
що серце протинає, —
непримиренний
гострий кут.**

НАМЕТ НА КАРПАТАХ

Пливуть Карпати навстріч ночі.
Але пригляньмося на мент:
червоним прапором тріпоче
вгорі між скелями намет.

Хто він, той мешканець намету, —
чабан, геолог, альпініст!
Чи, може, з дальньої планети
уже прибув космічний гість!

Гудуть за хмарами мотори.
Темніють гори мовчазні.
Ущелин контури суворі
тремтять у синій вишині.

Хто він,
що прапором намету
свою вінчає висоту!..
Низькими хмарами підперта,
не спить Говерла на посту.

Натужно тягне десь машина
витки спірального шосе.
Темніють гори.
А вершина
ще відблиск сонячний несе.

**За кермом атракціону
він —
чаклун, справдешній маг.
Служба каверзна, сезонна
у диспетчера розваг.**

**Гей, сідайте-но, охочі,
на похилу карусель!
Маг розваг,
якщо захоче,
до небес вас піднесе.**

**А коли він
знедобріє, —
хто б не був ти,
постривай!
Лиш півоберту
до прірви,
і —
прощай, небесний рай!..**

**Має маг свої секрети,
вам на радість
і на страх.**

**Обережніше,
не сердьте
ви диспетчера розваг!**

**Скільки тут йому сидіти!
Маг веде годинам лік.
Дома в нього
жінка, діти...
Маг —
звичайний чоловік.**

СКЕПТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА РИНГ

**Торгуються, немов на ринку,
видовищ лоскїтних знавцї.
А на осяяному рингу
обачно
сходяться бїйцї.**

**Тут не прогав лише нагоди...
Тремтить квадрат канатних пут.
Яка це справдї насолода —
загнати слабшого у кут!**

**Приперти люто до каната,
йти напролом у ближнїй бїй,
їз нїг звалити, доконати
у відчайдушностї слїпїй.**

**У боксї ж бо немає миру
ї милостї нема-таки...
ї тупо гупають, мов гирї,
важкї ремїннї кулаки.**

**Придумав хтось це недаремно
[гуманна все-таки душа]:
дошкульно б'є разючий ремїнь,
зате рубцїв не залиша.**

**Тікай мерщій, допоки цілий!
Але куди!
Довкіл канат...
Цупкий кулак між брови цілить.
Тремтить осяяний квадрат.**

**І тут лише єдиний вибір —
терпи, коли слабка рука!
...Кулак, що мало дух не вибив,
уже обіймами стиска.**

Наради і звіти.

Робота важка, чоловіча...

А Марта Григорівна —

жінка розвеснених літ.

Жбурляє вона чоловікам похмурим у вічі

крізь сльози приховані

слово тверде, мов граніт.

Незатишно так у затишнім її кабінеті.

Клубочиться дим, хоч бери та чіпляй кочергу.

Незграбно тремтить на жіночих устах
сигарета,

і гнеться брова у ламку непокірну дугу.

Тріщать телефони благально, вимогливо, грізно.

Продумані плани і строки фатально тріщать.

Папір на столі осідає вагою заліза,

стріляє в лице фіолетовим оком печать.

На тумбах дубових печально квітують вазони

і в'януть,

неначе жіночий рокований вік.

Ех, Марто Григорівно,

люди глузують резонно:

**гірка твоя доля,
ні жінка ти, ні чоловік...**

**Ще рано тобі у гризотах щоденних сивіти,
обтяжене серце твоє ще таке молоде.
Покинь кабінет,
зачекають наради і звіти,
робота поважна, важка, нежіноча —
пожде!**

**Ромашка за вікнами пахне духмяно і терпко,
пульсує на стінах мережка розвітрених віт.
І дивиться сумно
з глибин таємничих люстерка
сувора і лагідна
жінка розвеснених літ.**

**Згораю дні і ночі
на чорному вогні.
Великі чорні очі
всміхаються мені.**

**Лукава чарівнице —
дві ямки на щоках.
Дві чорні зоряниці
горять мені на страх.**

**Дві ніченьки глибокі —
під променями вії...
Смаглявко чорноока,
журбу мою розвій.**

**Спали моє вагання
на чорному вогні.
Хай тануть на світанні
дві ніченьки сумні.**

**Та чорне палахкоче
вогонь мені на страх...
Великі чорні очі.
Дві ямки на щоках.**

**Летіли спомини весільні
в холодну тишу, в забуття.
А блузка штапельна
висіла
незрушним свідком каяття.**

**А блузка штапельна кричала
крізь жаль і сум,
крізь ніч і день.
Кричали лінії причалу
гарячих ліктів і грудей.**

**Рясніло, наче на плакаті,
квітчасте видиво рябе...
Не смів я доторком лякати
відлиту в штапелі
тебе.**

**Ах, як вона цвіла,
принадна квітка!
Наперекір вітрам усім —
цвіла,
посаджена в міцну прозору клітку
оманливого затишку й тепла.**

**Є квіти неприступні, гордовиті.
Багато їх стрічав я на віку.
Вони буяли, соками налиті,
і в'янули у пишному вінку.**

**А ця —
цвіла...
Наперекір негоді.
Цвіла,
хоч насувалася імла.
Її палило сонце з небозводу.
Коріння сохло,
а вона
цвіла.**

**Ах, так вона цвіла,
мов це востаннє,
мов нацвістись хотіла на вікі.**

**І не спалив я
спраглими устами
довірливі, чутливі пелюстки.**

ВЕСІЛЬНІ АЙСТРИ

**Гудуть сирени дружним хором
серед весільної ріки.**

**Врочисто котяться до двору
заквітчані легковики.**

**Димить під шинами каміння.
Стають машини в довгий ряд.
На чорних матових кабінах
веселі айстри майорять.**

**І юна соромлива пара
під гомін, оплески і сміх
невпевнено переступає
новий, незвіданий поріг.**

**Пустіє двір.
Лиш у кімнатах
іще відлунюють пісні.
Шофери із кабін плескатих
зривають
айстри запашні.**

**Гірлянди квітів, мов коралі,
тремтять на втіху дітвори.**

**Дівчатка й хлопчики збирають
весільні айстри у дворі.**

**Од життя словами відгороджений,
у полоні клопотів, думок,
я забув про день твого народження,
що майнув за обрій, мов димок.**

**Над малими нашими печалями
грізний час летить усе скоріш...**

**Поруч ти,
буденна і зачасна,
у святковім одязі
стоїш.**

Це місто бачу я уперше.
Стоять міцні атланти в ряд,
плечима сірими підперши
важкий потрісканий фасад.

Ні, я на долю не в образі —
димлять на обр'ях путі.
Та скільки світу
ще ні разу
я не побачив у житті!

А скільки
зовсім не побачу,
в нестримнім русі
промину...
Мигтять шляхи мої гарячі
над сивим смутком долину.

У кріслі зручному — на спинку
ліниво звисилась рука.
Усе коротшають зупинки:
лісок,
яруга,
лан,
ріка...

**Стою у росах на світанні,
дивлюсь на вроду світову,
мов бачу
вперше
і востаннє
оцю комашку,
цю траву.**

**Ні, не для мене тиша кабінету,
і затишок мене ще не пригрів.
Я груди підставляю під багнети
гартованих на холоді вітрів.**

**Мені не треба млості абажура —
хай простір забринить, мов тятива,
хай місяць молодий мене безжурно
в путі
промінням синім осява.**

**Забуду чвари, клопоти нікчемні —
нехай з-під ніг видзвонює роса,
хай на шляху моєму нескінченно
дротами сиза далеч провиса.**

ПРО АВТОРА

Петро Мойсейович Перебийніс народився 1937 року в селі Слободі Шаргородській Шаргородського району на Вінниччині у родині колгоспника. Навчався у сільсько-господарському технікумі. Після служби в Радянській Армії закінчив факультет журналістики Львівського державного університету імені Івана Франка.

Працював у партійній і комсомольській пресі, в апараті ЦК ЛКСМ України. Зараз на партійній роботі.

Член Спілки письменників України, автор кількох поетичних збірок. Виступає також у галузі художнього перекладу.

«Гроно вогню» — нова книжка автора.

З М І С Т

Земна палітра 3

1

Як зводяться міста 7

Квиток на планету Земля 9

Мир 12

Ода червню 13

На іменинах 15

Коли я хмелем повітря впиваюсь... 16

Зеніт року 19

Осіньне поле 20

Перевал 21

Линва 22

Чоловіча розмова 23

Секунданти 25

Любов майстра 27

Пшениця 30

Лісова казка 34

Доля 35

Пам'ять 36

Малюк спинається на ноги 37

Класи 38

Таємниця дитячих очей 39

Синиця в жмені 40

Родовід зерна	42
Сталеві вітряки	44
Сповідь онука	46
Пролог дня	47
Тануть зорі вранішні поволи	48
Тінь блискавки	49
Веселка — лук	50
Магеллани	51
Гроно вогню	53
Легенда	54
Одвага	56
Секрет оптимізму	58
Спогад старого гвардійця	59
Міжнародна повітряна траса	61
Хай нам чужих планет не чути	63

2

Рентген совісті	67
Реанімація	68
Висотна хвороба	69
Клопоті хімчистки	71
Девальвація речей	72
Осіння фантазія	73
Полювання на раків	74
Перекотиполе	75
Ялини і лозняки	76
Достигають волоські горіхи	77
Легенда про дерево смутку	78
Кімната Чехова у Ялті	80

Летюча фреска	82
Копіювальники	85
В місячному полиску	87
Смерть композитора	90
Рекламний щит фотосалону	92
Сльоза режисера	94
Лицедій	96
Де ти, друже мій єдиний?	97
Дні незримого сонця	99
Калинівські свистуни	102
Червоні вітрила	104
Шаблонний мед	105
Облітає цвіт вишневий	106
Кут серця	107
Намет на Карпатах	108
Маг	109
Скептичний погляд на ринг	111
Чоловіча робота	113
Дві ніченьки	115
Летіли спомини весільні	116
Ах, як вона цвіла	117
Весільні айстри	119
Од життя словами відгороджений	120
Це місто бачу я уперше	121
Ні, не для мене тиша кабінету	123
Про автора	124

Петр Моисеевич Перебийнис

ГРОЗДЬ ОГНЯ

Стихи

(На українском языке)

«Молодь»

Художнє оформлення В. С. Мітченка

Редактор О. В. Шугай

Художній редактор Р. Ф. Ліпатов

Технічний редактор С. Г. Овсієнко

Коректор Р. О. Кондрацька

Інформ. бланк № 508.

Здано на виробництво 11. ІІ. 1977 р. Підписано до друку 2. VI. 1977 р. Формат 60×90^{1/32}. БФ 29943. Умовн. друк. арк. 4,0. Обл.-вид. арк. 3,09. Зам. 7—546. Тираж 4000. Папір для глибокого друку. Ціна 56 коп.

Ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ

«Молодь».

Київ, Пушкінська, 28.

Київська фабрика друкованої реклами.

Київ, Виборзька, 84.